

ELEKTRONICKÝ MONITORING V TRESTNÍM ŘÍZENÍ

JUDr. Mgr. Bc. Štěpán Kořínek

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Právnická fakulta
Katedra trestného práva, kriminológie, kriminalistiky a forenzných disciplín
skorinek@student.umb.sk

Elektronický monitoring v trestním řízení

Elektronické sledování osob stále představuje v oblasti trestního práva v podmínkách České republiky, ale i třeba Slovenské republiky, novum. Elektronický monitoring alias elektronická kontrola představuje procesní institut, který umožňuje sledovat pohyb, nikoliv však výlučně, obviněné či odsouzené osoby. V našich právních podmínkách se však jedná o komplementární surogát/substitut, který umožňuje nahradit klasické mechanismy a opatření jako například vazbu či výkon trestu domácího vězení. Podstatným zůstává, že se v ČR nejedná o samostatně stojící právní nástroj, ale vždy musí mít nějakou vazbu na jiné trestněprávní opatření či sankci. Příspěvek je rozdělen do dvou částí. První část je orientována na právní východiska využití e-monitoringu v trestních věcech, a to i včetně poukázání na mnohá úskalí a nedokonalosti. Druhá část se věnuje technickým a provozním podmínkám využití e-monitoringu z praktického hlediska. Cílem tohoto příspěvku je přiblížit a sumarizovat východiska e-monitoringu, především v ČR, s poukázáním na jeho bližší komplikace a zamyšlením se nad jejich řešením.

The electronic monitoring in criminal proceedings

The electronic tracking of people still represents a novelty in the criminal law of the Czech Republic, but the Slovak Republic too, The electronic monitoring alias electronic control is a procedural institute allowing to track, not exclusively, the accused or convicted persons. In our legal terms it is considered to be a complementary surrogate/substitute replacing the traditional mechanisms and measures as a custody or serving a sentence of house arrest. It's essential that e-control is not a separate legal instrument, but there must be some connection to the criminal law measure or penalty. This contribution is divided into two parts. The first part is oriented to the legal basis of

exploitation of the e-monitoring in criminal matters, included many pitfalls and imperfections. The second section deals with technical and operational conditions of exploitation of the e-monitoring from a practical point of view. The aim of this contribution is to approximate and summarize the fundamentals of e-monitoring, primarily in the Czech Republic, with a reference to its closer complications and considerations about a possible solutions.

Klíčová slova: elektronická kontrola, monitoring, sledování, e-kontrola, e-monitoring, trestní řízení, vazba, domácí vězení

Key words: electronic control, monitoring, tracking, e-control, e-monitoring, criminal proceedings, custody, house arrest

<https://doi.org/10.62874/afi.2024.2.05>

Úvod

Elektronický monitoring (dále jen „e-monitoring“), formálně označovaný jako elektronický monitorovací systém ve zkratce EMS, představuje proces kontroly výkonu trestu domácího vězení (dále také „TDV“) a povinnosti zdržovat se v určité době ve svém obydlí, nebo doplnění k podmíněnému propuštění, ale nikoliv už výlučně.¹ V řadě státností však plní funkce způsobu výkonu trestu odnětí svobody tzv. *frontdoor* či *backdoor*. E-monitoring však lze rovněž definovat jako sledování obviněných či odsouzených osob, tedy efektivní prostředek kontroly výkonu uložených povinností a omezení, a to jak v případě vazby, tak i při výkonu některých trestů.² Elektronické sledování je běžně užíváno při výkonu trestu odnětí svobody, a to jako nástroj kontroly pohybu/pobytu odsouzeného mimo prostory věznice, ale i uvnitř. Vedle toho bývá užíván rovněž jako omezení uložené v rámci zkušební doby podmíněného odsouzení či propuštění z výkonu trestu.³ Při e-monitoringu se využívají elektronická zařízení (dále jen „e-zařízení“) právě k zmíněnému účelu sledování osob (pohybu a pobytu), přičemž

---

¹ Definic e-kontroly (e-monitoringu) jsme schopni nalézt rozličné kvantum, když je možné např. poukázat na Doporučení Rady Evropy CM/Rec (2014) 4 ze dne 14. 02. 2014 o elektronickém monitoringu, které jím rozumí určitou formu dohledu, jímž se sleduje poloha, pohyb a osobní chování osob v trestním řízení (či výkonu trestu).

² ZÁHORA, J. Európske štandardy pre monitorovanie osôb v trestnom konaní. In *Trestněprávní revue*, 2014, č. 11-12, s. 255-256.

³ MATĚJKOVÁ, D. *Trest domácího vězení. Rigorózní práce*. Plzeň: Právnická fakulta ZČU, 2018, s. 67.

konkrétní funkce jsou závislé na použitých zařízeních.⁴ Ve smyslu české právní úpravy, jak bude poukázáno dále, se používá spíše výrazu elektronické kontroly (dále jen „e-kontrola“), která slouží jako komplementarita k surogátům nahrazujících i vazbu.⁵ Justiční představitelé přitom zavedení e-monitoringu většinou uvítali, když jej zhodnotili jako nezbytný a potřebný pro systém trestní justic, neboť měl potenciál značně přispět k zvýšení efektivity justičního systému a spravedlnosti.⁶

Zavedení e-monitoringu alias e-kontroly bylo motivováno několika důvody, mezi kterými můžeme jednoznačně identifikovat problém přeplněných věznic, ale i vysoké počty nj. vazebně stíhaných osob, jakož i těch umístěných ve výkonu trestu.⁷ Orgány činné v trestním řízení (dále jen „OČTR“) získají mj. snazší možnost kontroly pohybu obviněného/odsouzeného a tím i přehled o dodržování dalších omezení či uložených povinností.⁸ Nemělo by smysl činit rozsáhlejší sondu do prvopočátku e-monitoringu jako takového, když však zůstává namíste se alespoň dotknout historických konsekvencí. Vůbec první experiment vztahující se k e-monitoringu se uskutečnil v roce 1964 na Harwardské univerzitě. Posléze byl v letech 1983 až 1987 poprvé uzákoněn jako trestněprávní nástroj v americkém státě Florida prostřednictvím tzv. *Correctional Reform Act*.⁹ Dozajista si každý z nás vybaví řadu amerických filmů, ve kterých jsme mohli spatřit praktický obraz e-monitoringu u odsouzců, jež si odpykávali své tresty na svobodě.¹⁰ Vedle toho nezbyvá než podotknout, že systém e-monitoringu má v evropských zemích široké využití, přičemž zda byl i mnohem dříve využíván (typ. Německo, Francie, Velká Británie aj.).

⁴ BOLEDOVIČOVÁ, L. *Elektronický monitoring jako prostředek ke snížení počtu vězeňské populace*. Brno: Právnická fakulta MU, 2012. Příspěvek zpracován v rámci projektu Alternativy v trestním právu MUNI/A/0929/2011, s. 6-7.

⁵ HOMOLOVÁ, K., MOJŽÍŠ, M. Nahrazení vazby elektronickým kontrolním systémem – skutečně lze efektivně monitorovat veškeré uložené povinnosti? In *Státní zastupitelství*, 2020, roč. XVII, č. 5, s. 40.

⁶ DIBLÍKOVÁ, S. Elektronický monitoring do budoucna – vybrané poznatky z ankety mezi soudci a státními zástupci. In *Bezpečnostní teorie a praxe*, 2017, č. 3, s. 27-28.

⁷ VICHEREK, R. Vazba a možnosti elektronické kontroly obviněného. In *Časopis pro právní vědu a praxi*, 2019, XXVII, č. 1, s. 31-34.

⁸ HOŘÁK, J. Domácí vězení a elektronická kontrola odsouzených. In *Trestní právo*, 2005, č. 12, s. 10.

⁹ BOLEDOVIČOVÁ, L. *Elektronický monitoring jako prostředek ke snížení počtu vězeňské populace*. Brno: Právnická fakulta MU, 2012. Příspěvek zpracován v rámci projektu Alternativy v trestním právu MUNI/A/0929/2011, s. 9.

¹⁰ Lze například vzpomenout film *Rychle a zběsile 2* z roku 2003, kde jeden z hlavních představitelů Roman Pierce (herec Tyrese Gibson) měl sledovací zařízení (náramek) připnutý na jedné z noh a nesměl se na určitou přesně vymezenou vzdálenost vzdálit od svého obydlí (karavanu).

V podmínkách České republiky (dále jen „ČR“) se otázka e-monitoringu řešila od roku 2010, a to výlučně v souvislosti s trestem domácího vězení. V roce 2012 byl zahájen projekt zvaný „Elektronický monitoring odsouzených“ ze strany Ministerstva spravedlnosti ČR. V roce 2014 pak odstartovaly konkrétní práce na zavedení e-monitoringu v praxi, které nakonec vyústily v roce 2018. V září 2018 byla spuštěna e-kontrola prostřednictvím e-monitorovacího systému, a to primárně vztahující se k trestu domácího vězení. Zavedení e-monitoringu alias e-kontroly bylo mj. do trestního řádu ČR uskutečněno zákonem č. 150/2016 Sb., s účinností od 01. 07. 2016.¹¹ Samozřejmě spolu se zavedením další podpůrných institutů např. týkajících se obecně kontroly trestu domácího vězení a plnění povinností v souvislosti s některými opatřeními nahrazujících vazbu.¹² Uvedená novela sledovala cíl zefektivnění kontroly při nahrazení vazby, snížení stavu vyčerpání vězeňského systému, zachování sociálních vazeb ve smyslu požadavků restorativní justice a dále zajištění vyšší účinnosti a zintenzivnění ukládání surogátních opatření, když nebyla nutná fyzická kontrola obviněného.¹³

Situace byla odlišná v podmínkách Slovenské republiky (dále jen „SR“), kde byl e-monitoring uveden v praxi dříve než v ČR. V roce 2013 byl spuštěn projekt „Elektronického systému monitorování obviněných a odsouzených“, jež cílil k funkčnímu zavedení systému kontroly technickými prostředky, ale i ke zvýšení využívání odklonů a alternativních trestů v rámci restorativní spravedlnosti.¹⁴ V roce 2015 pak došlo ke schválení novelizačního zákona č. 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami, čímž byly vystavěny legislativní podmínky e-kontroly. Tato slovenská novela umožnila využívat e-monitoring nejen v oblasti trestního práva, ale práva civilního. V trestním právu umožnila využívat e-monitoring k dodržování přiměřených opatření a povinností při ochranném dohledu, dále při podmíněném odkladu výkonu trestu odnětí svobody, při

¹¹ Hovoříme především o ust. § 73 odst. 4 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a dále ust. § 334b a § 360a téhož zákona. Obdobně ust. § 435 odst. 3 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok, v znení neskorších predpisov.

¹² HOMOLOVÁ, K., MOJŽÍŠ, M. Nahrazení vazby elektronickým kontrolním systémem – skutečně lze elektronicky kontrolovat veškeré uložené povinnosti? In *Státní zastupitelství*, 2020, č. 5, s. 36.

¹³ VICHEREK, R. Vazba a možnosti elektronické kontroly obviněného. In *Časopis pro právní vědu a praxi*, 2019, XXVII, č. 1, s. 36-37.

¹⁴ STRÉMY, T., KURILOVSKÁ, L., VRÁBLOVÁ, M. *Restorativna justícia*. Praha: Leges, 2015, s. 290.

podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, jakož i při podmíněném zastavení trestního stíhání.¹⁵ V civilním právu umožnila použití e-monitoringu u kontroly dodržování předběžných a neodkladných opatření v rámci ochrany před domácím násilím. Za zmínku stojí i následná novela v podobě zákona č. 214/2019 Z. z., jež nabyla účinnosti ke dni 01. 08. 2019, přičemž došlo k rozšíření možnosti uložení trestu domácího vězení a k tomu se vážící povinnosti zdržování se ve vymezeném místě za kontroly technickými prostředky.¹⁶

1. Právní východiska využívání e-monitoringu v trestních věcech

Z pohledu platné právní úpravy je tak EMS využíván především u výkonu trestu domácího vězení; jako institut nahrazující vazbu; u podmíněného propuštění; nebo jako institut ochrany obětí. Začneme pojednáním o poslední možnosti, protože sledovací zařízení může být nasazeno i oběti, resp. poškozenému, pokud si to přeje, resp. s tím výslovně souhlasí.¹⁷ Podstatou zůstává, že obviněný nebo odsouzený se k němu posléze nesmí přiblížit a pokud by k tomu mělo dojít, tak je oběť zavčasu informována. Státní zastupitelství se k této variantě vyjádřilo tak, že se tím umožní sledování chráněné osoby v čase, kdy jí není nebo nemůže být poskytována fyzická ochrana, což může mít významný psychický dopad pro tuto osobu, ale i odrazující efekt pro pachatele.¹⁸ Na druhou stranu lze předpokládat, že mnoho osob v postavení poškozeného, resp. oběti, se nebude cítit konformně s tím, aby byly označeny sledovacím zařízením, které samozřejmě vůči jejich osobě bude v pasivní formě, nakolik bude sloužit právě k zamezení styku s osobou obviněného/odsouzeného.

E-monitoring (e-kontrola) jako institut nahrazující vazbu je ožehavým a diskutovaným tématem, a to hned z několika příčin. Nejprve nesmíme zapomínat na skutečnost, že vazba je subsidiární a fakultativní povahy, přičemž má být nahrazena, pokud možno, jinými méně

¹⁵ KLIMEK, L. Recodification of Slovak Criminal Proceedings: Early Ideas, Concrete Steps, and Its Subsequent Improvement. In *Acta Universitatis Carolinae Iuridica*, 2023, vol. LXIX, is. 3, p. 55-57.

¹⁶ DIBLÍKOVÁ, S., ŠPEJRA, M., VLACH, J. *Vyhodnocení procesu spuštění elektronického monitorovacího systému v ČR*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2021, s. 28.

¹⁷ ZÁHORA, J. Európske štandardy pre monitorovanie osôb v trestnom konaní. In *Trestněprávní revue*, 2014, č. 11-12, s. 259-260.

¹⁸ DIBLÍKOVÁ, S. Elektronický monitoring do budouca – vybrané poznatky z ankety mezi soudci a státními zástupci. In *Bezpečnostní teorie a praxe*, 2017, č. 3, s. 27.

zatěžujícími opatřeními.¹⁹ Konkrétní právní úprava e-kontroly ve vztahu k vazbě je koncipována jako omezení zpříšňující další opatření nahrazující vazbu.²⁰ E-kontrola tak není v ČR koncipována jako svébytné opatření, ale pouze jako omezení komplementárně doplňující a zefektivňující stávající opatření ve výhledu restorativní spravedlnosti.²¹ E-kontrola tak má sloužit ke sledování a zjišťování toho, jestli obviněný skutečně plní uložené povinnosti vyplývající z dotčených ustanovení právních předpisů.²² V ideálním případě se totiž důsledek e-kontroly promítne do sebekontroly obviněného, který se v očekávání zvýšeného rizika odhalení porušování uložených povinností bude chovat více uměřeně.²³ Z uvedených důvodů nezbyvá než se zamyslet nad otázkou (ne)možnosti využití e-kontroly k nahrazení vazby v přípravném řízení. V soudním řízení disponuje soud více možnostmi k využití e-kontroly. Oproti tomu ve fázi přípravného řízení lze spatřovat význam e-monitoringu za předpokladu, že by státní zástupce mohl sám rozhodovat o propuštění z vazby.²⁴ Naopak poměrně vágně je upravena doba, kterou má soud na to, aby rozhodl o propuštění z vazby, když se uvádí „bez zbytečných odkladů“.²⁵ Nepochybně lze mít za to, že úmysl

¹⁹ Tyto opatření vyjmenovává např. ustanovení § 73 odst. 1 trestního řádu. Obdobně tomu je i v případě právní úpravy v SR, jak vyplývá z ust. § 82 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok, v znení neskorších predpisov.

²⁰ Ust. § 73 odst. 4 trestního řádu: „V souvislosti s nahrazením vazby některým opatřením uvedeným v odstavci 1 může orgán rozhodující o vazbě rozhodnout o výkonu elektronické kontroly plnění povinností uložených v souvislosti s tímto opatřením prostřednictvím elektronického kontrolního systému umožňujícího detekci pohybu obviněného, jestliže obviněný slíbí, že při výkonu elektronické kontroly poskytne veškerou potřebnou součinnost. Před tím orgán rozhodující o vazbě obviněného poučí o průběhu elektronické kontroly.“

²¹ VICHEREK, R. Vazba a možnosti elektronické kontroly obviněného. In *Časopis pro právní vědu a praxi*, 2019, XXVII, č. 1, s. 40.

²² Podmínky uložení e-kontroly (e-monitoringu) jako náhrady za vazbu upravuje zmíněné ust. § 73 odst. 3 a 4 trestního řádu, ale její výkon je upraven v ust. § 360a téhož zákona.

²³ DRAŠTÍK, A., FENYK, J. a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl. II. díl.* Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 625-628.

²⁴ VICHEREK, R. Vazba a možnosti elektronické kontroly obviněného. In *Časopis pro právní vědu a praxi*, 2019, XXVII, č. 1, s. 42.

²⁵ Ust. § 71a trestního řádu: „Obviněný má právo kdykoli po právní moci rozhodnutí o vzetí do vazby žádat o propuštění z vazby. Za žádost o propuštění z vazby se považuje i návrh obviněného na přijetí některého z opatření nahrazujících vazbu. O takové žádosti musí být rozhodnuto bez zbytečného odkladu. Byla-li žádost zamítnuta, může ji obviněný, neuvede-li v ní jiné důvody, opakovat až po uplynutí 30 dnů od právní moci posledního rozhodnutí, kterým byla zamítnuta jeho žádost o propuštění z vazby, nebo kterým bylo rozhodnuto o dalším trvání vazby nebo o změně důvodů vazby.“ Mělo by tak být rozhodováno co nejdříve je to objektivně možné, a to s ohledem na předpokládaný postup podle ust. § 73b odst. 2 trestního řádu (DRAŠTÍK, A., FENYK, J. a kol. *Trestní řád. Komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 25. 07. 2024]. ASPI_ID KO141_1961CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN 2336-517X.).

zákonodárce byl takový, aby bylo možné e-kontrolu využít už při vzetí do vazby.²⁶

Zůstává otázkou, jestli je nějak limitována doba, po kterou má soud o žádosti k uložení e-kontroly rozhodnout? V přímé návaznosti lze konstatovat, že soud má omezenou dobu na vydání rozhodnutí o vazbě.²⁷ Z uvedeného vyvstává jasný problém, a to faktická nemožnost zahájení e-kontroly v okamžiku, kdy bude obviněný propuštěn z vazby.²⁸ Zároveň nezbyvá než si přiznat, že OČTŘ se staví značně rezervovaně k využívání e-kontroly.²⁹ Jaká by byla ideální představa uplatnění e-kontroly v praxi? V době, kdy soud zjistí nějaký vazební důvod, při kterém by však bylo možné nahradit vazbu nějakým opatřením, tak takové opatření uloží a zároveň se bude bezprostředně aplikovat e-kontrola. Obviněnému by byl ihned nasazen náramek a byl by tak neprodleně pod požadovanou kýženou kontrolou. V současné době nepřipadá reálné okamžité sledování obviněného od uložení e-kontroly, t. j. před uložením a umístěním do vazby.³⁰ Konečně i z pragmatického pohledu je jasné, že takový scénář bude neproveditelný (více dále v textu). Jednodušší situací zůstává, že bude rozhodnuto o umístění obviněného do vazby a teprve až následně (v řádu i několika dní) ji eventuálně nahradit e-kontrolou.³¹

²⁶ VICHEREK, R. Vazba a možnosti elektronické kontroly obviněného. In *Časopis pro právní vědu a praxi*, 2019, XXVII, č. 1, s. 43.

²⁷ Ust. § 77 odst. 2 trestního řádu: „Soudce je povinen vyslechnout zadrženou osobu (odstavec 1), do 24 hodin od doručení návrhu státního zástupce rozhodnout o jejím propuštění na svobodu anebo rozhodnout, že ji bere do vazby. O době a místě konání výslechu vyrozumí bezodkladně vhodným způsobem zvoleného nebo ustanoveného obhájce, pokud je dosažitelný, a o jeho účast zadržená osoba požádala, a státního zástupce. Obhájce a státní zástupce se mohou výslechu zúčastnit a klást zadržené osobě otázky, avšak teprve tehdy, až jim k tomu soudce udělí slovo. Překročení doby 24 hodin od doručení návrhu státního zástupce na vzetí do vazby je vždy důvodem rozhodnutí o propuštění obviněného na svobodu.“

²⁸ Představa byla nejspíše taková, že obviněný se bude mít po propuštění z vazby dostavit ve lhůtě 2 až 5 dní k příslušnému pracovníkovi probační a mediační služby, kde sdělí svoje kontaktní údaje. Následně bude vyrozuměn specialista EMS, který v řádu dní (podle jeho pracovního vytížení) bude přímo kontaktovat obviněného za účelem sjednání schůzky k instalaci technického zařízení umožňujícího e-kontrolu. Zde se však projevuje faktická limitace, a to omezení pracovní dobou daného úředníka probační a mediační služby. Takový scénář si lze jen těžko představit u obviněného, když by daný obviněný několik dní vlastně vůbec nebyl kontrolován (od propuštění do instalace EMS).

²⁹ POUŠKA, T. *Omezení osobní svobody v teorii a praxi. Rigorózní práce*. Praha: Právnická fakulta UK, 2022, s. 90.

³⁰ VOJTĚCHOVÁ, L. Elektronický monitoring jako opatření nahrazující vazbu a jeho využití v trestním řízení. In *Trestněprávní revue*, 2021, č. 3, s. 165-166.

³¹ Uvedená teze se opírá o skutečnost, že s déle trvající vazbou vzrůstají požadavky na ospravedlnitelnost jejího dalšího trvání v gesci tzv. zesilujících vazebních důvodů. (analogicky srov. usnesení ÚS ČR ze dne 11. 08. 2015, sp. zn. II. ÚS 2025/2015.

Zajímavý podnět k diskuzi vzešel od dvojice autorů, kteří laborovali nad explicitní formulací obsaženou v ust. § 73 odst. 4 trestního řádu: „...umožňujícího detekci **pohybu** obviněného...“. Jazykový výklad dané části tohoto ustanovení nám napovídá, v čem by mohl být spatřováno možné úskalí, když je výslovně upraveno, že bude detekován pouze pohyb, tedy nikoliv žádné jiné aktivity či činnosti. S odkazem na princip enumerativnosti veřejnoprávních pretenzí,³² pak *stricto sensu* dovozují, že při nahrazení vazby mj. e-kontrolou lze zákonně sledovat pouze pohyb takové osoby.³³ Osobně se domnívám, že je situace průzračnější, neboť se stále jedná o právní institut, který zůstává v našich podmínkách „v plenkách“.³⁴ Vedle toho je vhodné při restriktivním pohledu vyplývajícího z jazykového výkladu užít spíše interpretace teleologické, která se pídí po skutečném smyslu a účelu daného ustanovení. Prizmatem terminologicko-filozofické doktríny bychom jsme se však mohli zaobírat i otázkou toho, jak v dané souvislosti vymezit samotný pojem „pohyb“.³⁵ Z psychologického a resocializačního hlediska nemá omezení pohybu, obzvláště korigované e-kontrolou, vést k vytvoření jakéhosi „vězeňského“ prostoru s prohlubováním negativních důsledků

³² Čl. 2 odst. 3 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky: „*Státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.*“

³³ Tuto svoji argumentaci zakládají na analogickém výkladu nálezu ÚS ČR ze dne 14. 03. 2018, sp. zn. I. ÚS 2155/16, ve kterém Ústavní soud konstatoval, že orgány činné v trestním řízení nemohou rozšiřovat svá oprávnění nad rámec zákonné úpravy. Zároveň dávají modelový příklad, kdy obviněný bude sporovat zákonnost nikoliv výsledku sledování jiné činnosti – např. zjišťování alkoholu v krvi, ale samu proceduru takového zjišťování prostřednictvím prostředku umožňujícího e-kontrolu, když zákon umožňuje sledovat pouze pohyb. Na základě hypoteticky podané ústavní stížnosti se autoři domnívají, že by Ústavní soud konstatoval porušení práva na spravedlivý proces (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Více k tomu viz. HOMOLOVÁ, K., MOJŽÍŠ, M. Nahrazení vazby elektronickým kontrolním systémem – skutečně lze elektronicky kontrolovat veškeré uložené povinnosti? In *Státní zastupitelství*, 2020, č. 5, s. 40 an.

³⁴ Například v USA je naprosto běžné, že bývá e-monitorováno dodržování zákazu zneužívání návykových látek, přičemž efektivita takového postupu se odhaduje až na téměř necelých 80 %. Více viz. BARTON, S. M., ROY, S. Convicted Drunk Drivers in an Electronic Monitoring Program: A Preliminary Study. In *International Journal of Criminal Justice Sciences*, 2008, vol. 3, is. 1, p. 43-45.

³⁵ V uvedené souvislosti se pohybem rozumí především „lidský pohyb“ známý také jako lokomoce, který můžeme sami vymezit, na základě veřejně dostupných informací, jako schopnost aktivního přemísťování živého organismu v prostoru a času na základě vlastní činnosti hnacího ústrojí (svalového aparátu). Co je však neméně, tak pohyb vykazuje relativní povahu. Nutno se ptát, jestli lze chápat uvedené legislativní vymezení „pohybu“ natolik široce, že je tam možno zahrnout jakoukoliv další činnost spočívající v aktivitě (činnosti) sledovaného jedince, nebo se *stricto sensu* zaměřit jen a pouze na pohyb ve smyslu fyzického přemísťování se z jednoho místa na jiné. Odpověď je však nesnadná, přičemž i kauzálně by její nalezení bylo odvislé od mnoha proměnných.

sociální izolace, když je třeba respektovat časové a manipulační intervaly (docházky do práce a její výkon, návštěva lékaře aj.).³⁶

Podmíněnost využití e-monitoringu z hlediska jeho užitečnosti je provázána s přijetím záruky, dohledu (probačního a mediačního úředníka), předběžného opatření či slibem. E-monitoring však nelze kombinovat s přijetím peněžité záruky, neboť takovou variantu zákon prozatím nepředpokládá.³⁷ Respektive se vyžaduje aktivní součinnost obviněného při výkonu e-kontroly, čímž lze hovořit o její limitaci.³⁸ Obviněný či odsouzený musí být řádně poučen o všech podmínkách a požadavcích na využití e-monitoringu, resp. e-kontroly.³⁹ Toto poučení, nejčastěji realizované ve formulářové podobě, skýtá jasné srozumění se všemi povinnostmi, jakož i s vysvětlením technických reálií.⁴⁰ Vedle toho musí být dán slib, že poskytne veškerou možnou a potřebnou součinnost. Právě podmínka slibu se z hlediska efektivity využití e-monitoringu jeví jako klíčová, když zjevně negativní postoj může vést pouze k tomu, že e-kontrola selže a bude muset být přistoupeno k vzetí obviněného do vazby.⁴¹ Koncept EMS je tak založen na kvazi-dobrovolnosti obviněného, protože bez jeho vůle a vědomí o výhodách plynoucích ze systému EMS, tak tato kontrola nemůže obstát.⁴²

V souvislosti s efektivitou e-monitoringu (e-kontroly) se hovoří také o otázce tzv. předběžných šetření ze strany probační a mediační služby.⁴³ Tato šetření mají sloužit k ověření splnění potřebných

³⁶ ZÁHORA, J. Európske štandardy pre monitorovanie osôb v trestnom konaní. In *Trestněprávní revue*, 2014, č. 11-12, s. 259-261.

³⁷ HOMOLOVÁ, K. Elektronická náramek namísto pobytu ve vazební cele – jaká je šance, že bude uložen právě mému klientovi? – 1.díl. In *epravo.cz* [online]. Zveřejněno dne 20. 08. 2021. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/elektronicky-naramek-namisto-pobytu-ve-vazebni-cele-jaka-je-sance-ze-bude-ulozen-prave-memu-klientovi-1-dil-113433.html?mail>.

³⁸ Aktivní součinnost, v podobě dání slibu, obviněného či odsouzeného je třeba vnímat tak, že de facto projevuje souhlas s využitím EMS k e-kontrolě. Více viz. BLANAŘOVÁ, L. Vazba a její alternativní opatření ve světle doporučení Komise č. 2023/681. In *Trestněprávní revue*, 2024, č. 2, s. 116-119.

³⁹ MATĚJKOVÁ, D. *Trest domácího vězení. Rigorózní práce*. Plzeň: Právnická fakulta ZČU, 2018, s. 78.

⁴⁰ HOMOLOVÁ, K., MOJŽIŠ, M. Nahrazení vazby elektronickým kontrolním systémem – skutečně lze elektronicky kontrolovat veškeré uložené povinnosti? In *Státní zastupitelství*, 2020, č. 5, s. 41-42.

⁴¹ VICHEREK, R. Vazba a možnosti elektronické kontroly obviněného. In *Časopis pro právní vědu a praxi*, 2019, XXVII, č. 1, s. 40-41.

⁴² ZÁHORA, J. Európske štandardy pre monitorovanie osôb v trestnom konaní. In *Trestněprávní revue*, 2014, č. 11-12, s. 258-259.

⁴³ HOMOLOVÁ, K. K. Elektronická náramek namísto pobytu ve vazební cele – jaká je šance, že bude uložen právě mému klientovi? – 2.díl. In *epravo.cz* [online]. Zveřejněno dne 13. 09. 2021.

podmínek a předpokladů k efektivnímu využití e-monitoringu, a to zejména ve vztahu k potenciálu technického zázemí v místě plánovaného využití e-kontroly (pokrytí signálem atd.), dále ke vyhodnocení (ne)přítomnosti rizik, ale i mnoha dalších skutečností.⁴⁴ Z hlediska (ne)provedení předběžného šetření lze dojít k závěru, že bude namíste při využití e-monitoringu u trestu domácího vězení, ale naopak lze polemizovat o jeho vhodnosti u nahrazení vazby, když proces tohoto šetření může trvat i několik týdnů.⁴⁵ V případě, že by nebylo předběžné šetření provedeno a nebyl by k dispozici výstup v podobě výstupní zprávy, přičemž by i tak bylo rozhodnuto o využití e-kontroly namísto vazby, tak lze uvažovat nad konečnou efektivitou jeho řádného výkonu.⁴⁶ Lze si jen stěží představit, že by soud mohl při rozhodování o žádosti využití e-kontroly posečkat po dobu několika týdnů, než probační a mediační služba bude mít dokončeno předběžné šetření.⁴⁷ Jak bylo totiž uvedeno výše, tak soud má v těchto záležitostech rozhodovat bez zbytečného odkladu. Konečně je třeba uvést na jisto, že soud nemá povinnost vyžádat si předběžné šetření, když má pouze oprávnění vyžádat si při vazebním zasedání důležité informace sám.⁴⁸ Problém spočívá v tom, že tyto informace si nemá, jak ověřit, proto mohou být zavádějící.⁴⁹ Tento aspekt může v konečném důsledku ovlivnit efektivitu a intenzitu využívání daného opatření (e-kontroly).

Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/09/13/elektronicky-naramek-namisto-pobytu-ve-vazebni-cele-jaka-je-sance-ze-bude-ulozen-prave-memu-klientovi-2-dil/>.

⁴⁴ Může být zmíněna nestabilita bydlení obviněného, zdravotní indispozice obviněného, či neschopnost obviněného obsluhovat dané zařízení (napájení).

⁴⁵ VICHEREK, R. Vazba a možnosti elektronické kontroly obviněného. In *Časopis pro právní vědu a praxi*, 2019, XXVII, č. 1, s. 40-42.

⁴⁶ MATĚJKOVÁ, D. *Trest domácího vězení. Rigorózní práce*. Plzeň: Právnická fakulta ZČU, 2018, s. 77.

⁴⁷ Z tohoto důvodu byl přijat určitý doporučený modelový postup, kdy se při reálné úvaze o nahrazení vazby e-kontrolou telefonicky či jiným vhodným způsobem informuje Probační a mediační služba, která „v hrubých rysech“ provede nutné „elementární“ šetření, kdy se posléze může pověřený pracovník PMS dostavit k vazebnímu zasedání v konkrétní věci, kde se následně může vyjádřit o (ne)proveditelnosti e-kontroly v dané věci z hlediska její (ne)uskutečnitelnosti. Více viz. HOMOLOVÁ, K., MOJŽÍŠ, M. Nahrazení vazby elektronickým kontrolním systémem – skutečně lze elektronicky kontrolovat veškeré uložené povinnosti? In *Státní zastupitelství*, 2020, č. 5, s. 38.

⁴⁸ Ust. § 77 odst. 2 trestního řádu. 24 hodinová lhůta vycházející z daného ustanovení platí „a momento ad momentum“, přičemž v průběhu vazebního zasedání si lze vyžádat jakékoliv potřebné informace. (Více viz. DRAŠTÍK, A., FENYK, J. a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl. II. díl*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 625-632).

⁴⁹ Soud bude mít tak víceméně dvě možnosti, a to buď věřit informacím, které se sám dozvěděl při vazebním zasedání a rozhodnout o využití e-kontroly, bez ověření bližších podmínek. Druhou možností zůstává možnost rozhodnout o vzetí do vazby a teprve v dalším řízení

Je nasnadě doplnit, že e-kontrola představuje zásad do práv a svobod jednotlivců, jak těch, kterých se bezprostředně dotýká, tak i třetích osob.⁵⁰ *In concreto* bude zasažena osobní svoboda, soukromí, ale i třeba osobní údaje.⁵¹ Mnoho těchto aspektů a úskalí bylo zmíněno už v Doporučení Rady Evropy o e-monitoringu, a to především ve formulaci konkrétních zásad, které musí e-kontrola respektovat. Mezi těmito základními zásadami můžeme identifikovat zákonnost, soudní přezkoumatelnost, zákaz diskriminace, odpovědnost státu, transparentnost, ale i mnoho dalších dílčích, které můžeme bezesporu označit za společné i jiným trestněprávním nástrojům.⁵² Nad to však můžeme rozlišit i určité zvláštní, kterou bude např. ochrana zájmů rodiny či zvýšená ochrana obětí. Ve smyslu respektování mezinárodních a konstitucionálních limitů je třeba upozornit na přísný zákaz používání prvků způsobujících újmu či utrpení, kterými mohou být typ. určité imobilizační prostředky, jež na základě impulzu dají elektrický šok.⁵³ Ve vztahu k ukládání e-kontroly nahrazující vazbu se hovoří i o tzv. míře invazivity, kdy je třeba vážit přiměřenost podmínek e-kontroly vůči závažnosti spáchané trestné činnosti, ale i třeba plynoucích rizik a jiných faktorů.⁵⁴ Co se týče kategorie osobních údajů, tak lze např. poukázat na omezení maximální délky uchování záznamů o pohybech

---

rozhodnout o nahrazení vazby až po provedení předběžného šetření probační a mediační službou k reálnosti využití e-kontroly. S největší pravděpodobností soud rozhodne o e-kontrolě nebo případnou žádost zamítne s odkazem na to, že nebylo možné provést předběžné šetření, k čemuž však nemá dostatečný zákonný podklad. Více viz. VICHEREK, R. Vazba a možnosti elektronické kontroly obviněného. In *Časopis pro právní vědu a praxi*, 2019, XXVII, č. 1, s. 44.

⁵⁰ V tomto smyslu je třeba zabránit tzv. net-widening efektu, který znamená zvyšování stupně kontroly tím, že se navyšuje okruh monitorovaných osob. *De facto* se jedná o nepřiměřené rozšiřování sledování i na osoby, u kterých to není nevyhnutelně žádoucí a potřebné. V důsledku tohoto efektu může dojít k porušení práva na soukromí některé ze zúčastněných třetích osob. Takovému negativnímu důsledku může napovědět právě předběžné šetření prováděné PMS, čímž se mu posléze dá i předejít. Více viz. GALOVCOVÁ, I. *Vazba v trestním řízení*. Praha: Leges, 2020, s. 96 an.

⁵¹ ZÁHORA, J. Európske štandardy pre monitorovanie osôb v trestnom konaní. In *Trestněprávní revue*, 2014, č. 11-12, s. 256-257.

⁵² *Ibid.*, s. 256-258.

⁵³ Takové praktiky by vedly k hrubému porušení min. čl. 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a svobod, tedy zákazu mučení, neboť dotčený článek říká: „*Nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu.*“, přičemž dostávání elektrických šoků při porušení, nikoliv závažném, dílčích povinností by dozajista takové hrubé porušení tohoto lidského práva dozajista představovalo.

⁵⁴ Část 2, odst. 16 Doporučení Rady Evropy CM/Rec (2014) 4 ze dne 14. 02. 2014 o elektronickém monitoringu. Uvedené se odráží i v praxi, když s odkazem na usnesení NS ČR ze dne 10. 01. 2024, sp. zn. 8 Tvo 19/2023-807, soud vyhodnotil reálnou nemožnost využití e-kontroly v daném případě.

odsouzeného po skončení výkonu e-kontroly u trestu domácího vězení, která činí 12 měsíců.⁵⁵

2. Technické a provozní podmínky e-monitoringu v trestních věcech

Z technického hlediska existují dva základní modely e-monitoringu (e-kontroly), a to jednak radiofrekvenční sledování, nebo GPS (angl. *Global Positioning System*) sledování. Oba modely mohou pracovat buď v aktivní nebo pasivní formě.⁵⁶ První model využívá sledování rádiové frekvence základní stanice (umístěna v obydlí) a k ní spárováního náramku (umístěn na těle osoby). Druhý model využívá sledování skrze bezdrátovou satelitní síť, která monitoruje každý jednotlivý GPS modul. Vlastní technické řešení první varianty sestává ze základnové stanice, což je technické zařízení umístované do obydlí monitorované osoby, které vysílá radiový signál dle nastaveného rozsahu. K ní je spárován tzv. náramek, tedy zařízení, které se upevňuje na dolní končetinu sledované osoby.⁵⁷ Toto základní schéma může být ještě doplněno komunikátorem, alkohol testerem a dalšími funkcemi.⁵⁸ Z hlediska jejich celistvosti hovoříme o tzv. monitorovací (sledovací) sadě, jež sestává právě z oněch čtyřech základních zařízení, k nimž se ještě připojuje informační systém v podobě software.⁵⁹

Technické zázemí v ČR sestává ze třech dílčích stupňů, a to místní příslušného střediska PMS, dále krajského oddělení EMS a konečně operačního střediska Ministerstva spravedlnosti ČR (dále jen „MS ČR“). Uživatelský přívětivěji působí skutečnost, že EMS je dostupný jako webová aplikace, prostřednictvím které se lze dostat k veškerým informacím o monitorovaných osobách. Za zmínku stojí i fakt, že provozovatelé EMS se ve světě odlišují, kdy někde jím jsou orgány veřejné

⁵⁵ Ust. § 334b odst. 2 trestního řádu: „*Pokud nebyly při výkonu elektronické kontroly podle odstavce 1 zjištěny skutečnosti důležité pro trestní řízení, uchovávají se záznamy o pohybu odsouzeného nejdéle po dobu dvanácti měsíců po skončení výkonu elektronické kontroly.*“

⁵⁶ BOLEDOVIČOVÁ, L. *Elektronický monitoring jako prostředek ke snížení počtu vězeňské populace*. Brno: Právnická fakulta MU, 2012. Příspěvek zpracován v rámci projektu Alternativy v trestním právu MUNI/A/0929/2011, s. 8-10.

⁵⁷ VICHEREK, R. Vazba a možnosti elektronické kontroly obviněného. In *Časopis pro právní vědu a praxi*, 2019, XXVII, č. 1, s. 38-39.

⁵⁸ Z právního hlediska hovoříme o uložení omezení v podobě zákazu konzumace alkoholu dle ust. § 88c písm. g) trestního řádu, v návaznosti na bližší ust. § 88j téhož zákona.

⁵⁹ HOMOLOVÁ, K., MOJŽÍŠ, M. Nahrazení vazby elektronickým kontrolním systémem – skutečně lze elektronicky kontrolovat veškeré uložené povinnosti? In *Státní zastupitelství*, 2020, č. 5, s. 40-41.

moci, resp. jejich organizační složky, typ. probační a mediační služba (např. Finsko, Švédsko), ale jinde zase soukromé subjekty (např. Velká Británie či USA). V ČR byla volba provozovatele EMS svěřena, jak bylo i výše uvedeno, MS ČR, resp. jeho organizační složce, která musí úzce kooperovat s PMS. Reálné fungování EMS v ČR zkomplikovala i situace, že původně uzavřená smlouva na dodávku mnoha monitorovacích sad byla sjednána s izraelskou společností (dodání za 6 let cca 2.500 sad),⁶⁰ se kterou se ČR pustila ohledně dané smlouvy do soudního sporu. Jelikož zařízení tzv. náramky nefungovaly tak, jak od nich bylo očekáváno, tak se upustilo od jejich užívání a prozatímně byly nahrazeny namátkovými kontroly ze strany pracovníků PMS.⁶¹

Tím se dostáváme k otázce postupu a reakce příslušných orgánů na signalizaci porušení uložených povinností (e-kontroly). Na počátku se uvažovalo o třech modelech, a to jednak pořízení záznamu, nehledě na formu, a jeho předání příslušným orgánům. Dále bezodkladnému vyrozumění (informování) soudce či státního zástupce. Obě tyto varianty však byly zavrhnuty pro jejich reálnou neproveditelnost. Nakonec bylo vybráno třetího modelu, a to bezodkladného vyrozumění policejního orgánu, který dle okolností případu provede zadržení osoby, kdy posléze za dostatečného časového prostoru v souladu s dílčími zákonnými podmínkami, informuje soud, či případně státního zastupitelství.⁶² OČTŘ komunikují s probačním pracovníkem místně příslušného střediska PMS. Technicko-funkční nedokonalost využívání e-monitoringu (e-kontroly) prozatím naráží na několik úskalí, mezi kterými můžeme zmínit např. situaci, kdy dojde k výpadku signálu na základové stanici či náramku. Po krátké přechodnou dobu se dá dozajista nastavit, že nebude upozorněn probační úředník, když ale tato doba přesáhne předem stanovanou dobu, tak toto avízo uskutečněno. V případě úmyslného či záměrného narušení spojení, které znemožní či naruší funkcionalitu daného monitoringu, pak bude upozorněn policejní orgán, jakož i soud či státní zástupce.⁶³ Problematičnost si lze představit i v tom faktu, že

⁶⁰ VOJTĚCHOVÁ, L. Elektronický monitoring jako opatření nahrazující vazbu a jeho využití v trestním řízení. In *Trestněprávní revue*, 2021, č. 3, s. 162-163.

⁶¹ BLANAŘOVÁ, L. Elektronická náhrada vazby ve světle připravované novely trestního řádu. In *Trestněprávní revue*, 2022, č. 4, s. 192-194.

⁶² HOMOLOVÁ, K., MOJŽÍŠ, M. Nahrazení vazby elektronickým kontrolním systémem – skutečně lze elektronicky kontrolovat veškeré uložené povinnosti? In *Státní zastupitelství*, 2020, č. 5, s. 38-40.

⁶³ HOMOLOVÁ, K. K. Elektronická náramek namísto pobytu ve vazební cele – jaká je šance, že bude uložen právě mému klientovi? – 2.díl. In *epravo.cz* [online]. Zveřejněno dne 13. 09. 2021. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/09/13/elektronicky-naramek-namisto-pobytu-ve-vazebni-cele-jaka-je-sance-ze-bude-ulozen-prave-memu-klientovi-2-dil/>.

u případného porušení e-kontroly se ihned neodhalí jeho příčina (objektivní – technická porucha; subjektivní – úmyslné poškození), čímž nemusí dojít k odpovídající reakci v podobě policejního zásahu.

Nicméně dosavadní evaluační výzkumy zaměřené na (ne)efektivitu e-monitoringu (e-kontroly) vykazují rozkolísané výsledky. V letech 2019 až 2021 probíhalo v ČR kriminologické vyhodnocování funkčnosti EMS, a to s odkazem na delikt ní minulost sledovaných osob. Z dílčích výsledků nás zaujalo, že e-kontrola byla především ukládána v souvislosti s majetkovou trestnou činností (typ. krádeže), dále za trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných (typ. maření úředního rozhodnutí), posléze i za trestné činy proti rodině (typ. zanedbání povinné výživy), a naopak nejméně v souvislosti s trestnými činy proti lidské důstojnosti či hospodářskou kriminalitu.⁶⁴ Tento výzkumný vzorek příhodně dokresluje skutečnost přiměřenosti využití e-kontroly, a to z hlediska její aplikace především u toho druhu trestné činnosti, která není svojí povahou toliko nejzávažnější. Nicméně i tak lze vysledovat jistou zdrženlivost nad využíváním e-kontroly. Tato rezervovanost vyvěrá z legislativního zázemí e-monitoringu, ale rovněž i technicky provozních reálií, resp. z jejich konjunkce. V tomto směru se ČR stále řadí mezi země, kde je e-kontrola (e-monitoring) teprve na počátku jeho využívání v praxi. Na rozdíl od jiných států, a to jak těch evropských, tak zejména těch amerických, kde se e-monitoring řadí mezi zcela běžné právní nástroje.

Závěr

E-kontrola (e-monitoring) a její jednotlivé aspekty představují neustále téma vhodné k odborné diskuzi, když se jedná o téma živé a nikoliv abstraktní. Z přednesených reálií však máme za to, že si e-kontrola stále žádá nutnou dávku legislativní, technické i funkčně-provozní precizace. Situace je asi taková, že sice byla daná problematika „nějak“ uchopena, ale nebylo pro ni připraveno adekvátní zázemí. Někde bylo zapotřebí začít, a tak se i stalo, proto lze prozatímní vývoj hodnotit jako veskrze pozitivní s výhledem dalších a lepších prognóz. Vývoj e-kontroly se v jednotlivých evropských státech rozchází, načež doposud absentuje konkrétní harmonizační tendence ze strany EU. Každý stát se tak k zavedení e-monitoringu pro trestní účely

⁶⁴ ŠPEJRA, M., DIBLÍKOVÁ, S., VLACH, J. Aplikace elektronického monitorovacího systému ve vztahu ke kriminální kariéře odsouzených. In *Trestní právo*, 2024, č. 1, s. 18-20.

postavil po svém. V kontextu daného příspěvku byla pozornost orientována na aspekty e-kontroly v ČR, s letným ohlédnutím do SR. Nehledě na aktuální legislativní a technickou situaci e-monitoringu v ČR či SR platí, že možnost využívání e-kontroly bude do budoucna jen a jen nabírat na významu. Toto naše hypotetické přesvědčení zakládáme na etablovaném významu informačních a komunikačních technologií, stejně jako kybernetického prostoru a online prostředí. Nehledě na to, že zahraniční země jsou nám příkladným vzorem, že EMS může zdárně a efektivně fungovat.

Některé zdroje hodnotí EMS z hlediska dostupných empirických poznatků jako efektivní nástroj, především kontroly řádného výkonu trestu domácího vězení, ale i v dalších oblastech její aplikace.⁶⁵ Jiné zdroje zase kontrárně prezentují opačný názor, že se e-monitoring jeví jako nedostatečně účinný nástroj, resp. alternativní opatření.⁶⁶ Hledisko využitelnosti e-kontroly se nutně váže i k otázce otevřenosti k využívání a aplikaci nových právních institutů a nástrojů, což se spíše očekává na institucích situovaných ve velkých městech.⁶⁷ Tento závěr se nám jeví jako logický hned z několika důvodů. Ve větších městech panuje větší anonymita, která dotčeným osobám zaručuje klid a absenci možné stigmatizace, což se v malém městě či obci dozajista nedá vyloučit. Dále pak skutečnost, že vyšší kumulace osob, tím i pachatelů trestné činnosti, skýtá širší možnosti k využití e-kontroly v trestních řízeních, než je tomu v místech se spíše sporadickým či ojedinělejším výskytem trestné činnosti. Fakticitu využívání e-kontroly mohou nepřímo ovlivňovat i další skutečnosti jako nedostatečný personální aparát PMS, nepřipravenost justičního aparátu, policejních složek a nespočet dalších faktorů.

Výše v textu byla mj. představena úvaha dvou autorů o tom, že zákonná díkce ust. § 73 odst. 4 trestního řádu není vůbec zdařilá, když nemá připouštěn jiné sledování e-monitoringem, než je jen a pouze pohyb dané osoby. Napravení této legislativní nedokonalosti lapidárně spatřují v prostém vynechání spojení „*umožňujícího detekci pohybu obviněného*“ z dotčeného znění daného ustanovení. Sami jsme se snažili k uvedené úvaze nabídnout vlastní postoj. Dokážeme si představit, že potencionální soudní spor založený na argumentu bazírujícího se na

⁶⁵ ŠPEJRA, M., DIBLÍKOVÁ, S., VLACH, J. Aplikace elektronického monitorovacího systému ve vztahu ke kriminální kariéře odsouzených. In *Trestní právo*, 2024, č. 1, s. 20-21.

⁶⁶ VOJTĚCHOVÁ, L. Elektronický monitoring jako opatření nahrazující vazbu a jeho využití v trestním řízení. In *Trestněprávní revue*, 2021, č. 3, s. 165-166.

⁶⁷ VOJTĚCHOVÁ, L. Elektronický monitoring jako opatření nahrazující vazbu a jeho využití v trestním řízení. In *Trestněprávní revue*, 2021, č. 3, s. 165-166.

okolnosti sledování „*pohybu*“ a ničeho jiného může zaměstnat mnoho odborníků a soudních instancí. Nicméně i v takovém případě bude záviset na okolnostech daného případu, které soudní orgány mohou vyhodnotit odlišně, čímž se mohou přiklonit k restriktivnímu, ale i extenzivnímu výkladu vymezení sledování „*pohybu*“. Nicméně však nezbyvá dodat, že jakákoliv legislativní nedokonalost základající reálné pochybnosti o šíři aplikace dané normy, obzvláště přičítací se jejímu smyslu a účelu, si dozajista žádá nutnou dávku precizace.

Nakolik si jsme vědomi toho, že do závěrečného shrnutí není úměrné uvádět nové a další skutečnosti, tak si dovolíme učinit menší vsuvku na dlouhodobě připravovanou práci na novém trestním řádu pro ČR, i když by si taková problematika vyžádala jistě vlastní a rozsáhlou pozornost. Oblast e-kontroly (e-monitoringu) má v připravované podobě nového trestního řádu obdobnou úpravu jako nyní ve stávajícím trestním řádu. Ani v nadcházející podobě by nemělo být předběžně šetření prováděné PMS obligatorní. Poměrně pozitivně lze hodnotit fakt, že nejspíše dojde k posílení explicitního zakotvení možností e-kontroly o vyjádření jako „*povaha povinnosti umožňuje výkon kontroly tímto způsobem*“.⁶⁸ Nejen ve vztahu k e-kontrolě však vyvstanou nové otázky, zejména se zavedením nových institutů jako soudce pro přípravné řízení, domácí vazby, ale i možnosti uložit e-kontrolu k výkonu trestu zákazu vycestování do zahraničí.⁶⁹ Jak patrné, tak e-kontrola nachází v podobě nového trestního řádu ČR svoje etablované místo, což se vzhledem k rozšiřující debatě a jejímu významu jeví jako úměrné, pozitivní a logické. Lze očekávat, že připravované legislativní práce budou vykazovat nutnou dávku kvality, a to jak z hlediska doktríny, tak i empirie.

Seznam použitých zdrojů

1. BARTON, S. M., ROY, S. Convicted Drunk Drivers in an Electronic Monitoring Program: A Preliminary Study. In *International Journal of Criminal Justice Sciences*, 2008, vol. 3, is. 1, p. 39-49. ISSN 0973-5089.

⁶⁸ V souvislosti s tím odkazuji na předběžnou podobu ustanovení d46 návrhu nového trestního řádu ČR. Dostupný z: <https://justice.cz/web/msp/rekodifikace-trestniho-prava-procesniho>.

⁶⁹ BLANAŘOVÁ, L. Elektronická náhrada vazby ve světle připravované novely trestního řádu. In *Trestněprávní revue*, 2022, č. 4, s.197-199.

2. BLANAŘOVÁ, L. Elektronická náhrada vazby ve světle připravované novely trestního řádu. In *Trestněprávní revue*, 2022, č. 4, s. 189-199. ISSN 1213-5313.
3. BLANAŘOVÁ, L. Vazba a její alternativní opatření ve světle doporučení Komise č. 2023/681. In *Trestněprávní revue*, 2024, č. 2, s. 115-119. ISSN 1213-5313.
4. BOLEDOVIČOVÁ, L. *Elektronický monitoring jako prostředek ke snížení počtu vězeňské populace*. Brno: Právnická fakulta MU, 2012. Příspěvek zpracován v rámci projektu Alternativy v trestním právu MUNI/A/0929/2011.
5. DIBLÍKOVÁ, S. Elektronický monitoring do budoucna – vybrané poznatky z ankety mezi soudci a státními zástupci. In *Bezpečnostní teorie a praxe*, 2017, č. 3, s. 23-28. ISSN 1211-2461.
6. DIBLÍKOVÁ, S., ŠPEJRA, M., VLACH, J. *Vyhodnocení procesu spuštění elektronického monitorovacího systému v ČR*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2021. 217 s. ISBN 978-80-7338-195-0.
7. DRAŠTÍK, A., FENYK, J. a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl. II. díl*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. 2500 s. ISBN 978-80-7552-600-7.
8. GALOVCOVÁ, I. *Vazba v trestním řízení*. Praha: Leges, 2020, 176 s. ISBN 978-80-7502-451-0.
9. HOMOLOVÁ, K. *Nahrazení vazby elektronickým kontrolním systémem. Diplomová práce*. Praha: Právnická fakulta UK, 2020. 92 s.
10. HOMOLOVÁ, K. Elektronická náramek namísto pobytu ve vazební cele – jaká je šance, že bude uložen právě mému klientovi? – 1.díl. In *epravo.cz* [online]. Zveřejněno dne 20. 08. 2021. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/elektronicky-naramek-namisto-pobytu-ve-vazebni-cele-jaka-je-sance-ze-bude-ulozen-prave-memu-klientovi-1-dil-113433.html?mail>.
11. HOMOLOVÁ, K. K. Elektronická náramek namísto pobytu ve vazební cele – jaká je šance, že bude uložen právě mému klientovi? – 2.díl. In *epravo.cz* [online]. Zveřejněno dne 13. 09. 2021. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/09/13/elektronicky-naramek-namisto-pobytu-ve-vazebni-cele-jaka-je-sance-ze-bude-ulozen-prave-memu-klientovi-2-dil/>.
12. HOMOLOVÁ, K., MOJŽÍŠ, M. Nahrazení vazby elektronickým kontrolním systémem – skutečně lze elektronicky kontrolovat veškeré uložené povinnosti? In *Státní zastupitelství*, 2020, č. 5, s. 36-46. ISSN 1214-3758.
13. HOŘÁK, J. Domácí vězení a elektronická kontrola odsouzených. In *Trestní právo*, 2005, roč. 10, č. 12, s. 7-12. ISSN 1211-2860.
14. KLIMEK, L. Recodification of Slovak Criminal Proceedings: Early Ideas, Concrete Steps, and Its Subsequent Improvement. In *Acta*

- Universitatis Carolianae Iuridica*, 2023, vol. LXIX, is. 3, pp. 49-58. ISSN 0323-0619 (online 2336-6478).
15. MATĚJKOVÁ, D. *Trest domácího vězení. Rigorózní práce*. Plzeň: Právnická fakulta ZČU, 2018. 158 s.
  16. POUŠKA, T. *Omezení osobní svobody v teorii a praxi. Rigorózní práce*. Praha: Právnická fakulta UK, 2022. 192 s.
  17. STRÉMY, T., KURILOVSKÁ, L., VRÁBLOVÁ, M. *Restorativní justice*. Praha: Leges, 2015. 344 s. ISBN 978-80-7502-075-8.
  18. ŠPEJRA, M., DIBLÍKOVÁ, S., VLACH, J. Aplikace elektronického monitorovacího systému ve vztahu ke kriminální kariéře odsouzených. In *Trestní právo*, 2024, č. 1, s. 16-21. ISSN 2788-3787.
  19. VICHÉREK, R. Vazba a možnosti elektronické kontroly obviněného. In *Časopis pro právní vědu a praxi*, 2019, XXVII, č. 1, s. 29-47. ISSN 1805-2789.
  20. VOJTĚCHOVÁ, L. Elektronický monitoring jako opatření nahrazující vazbu a jeho využití v trestním řízení. In *Trestněprávní revue*, 2021, č. 3, s. 161-166. ISSN 1213-5313.
  21. ZÁHORA, J. Európske štandardy pre monitorovanie osôb v trestnom konaní. In *Trestněprávní revue*, 2014, č. 11-12, s. 255-262. ISSN 1213-5313.

Právní předpisy a jiné zdroje

22. Doporučení Rady Evropy CM/Rec (2014) 4 ze dne 14. 02. 2014 o elektronickém monitoringu.
23. Evropská úmluva o ochraně lidských práv a svobod.
24. Nález ÚS ČR ze dne 14. 03. 2018, I. ÚS 2155/16.
25. Usnesení NS ČR ze dne 10. 01. 2024, č.j. 8 Tvo 19/2023-807.
26. Usnesení ÚS ČR ze dne 11. 08. 2015, II. ÚS 2025/2015.
27. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, v aktuálním znění.
28. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.
29. Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok, v znení neskorších predpisov.